

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

Warszawa, 2010-06-25

DS-WPZN-0401/54/JC/10

[Handwritten signature]
SECRETARIA
Biura Prac Senackich
wpłynęło dn. 28.06.2010.....
nr. 4828...podpis.....

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

[Handwritten signature]

odpowiadając na oświadczenie Pana Senatora Mieczysława Augustyna złożone na 56 posiedzeniu Senatu w dniu 28 maja 2010 r. w sprawie awansu zawodowego nauczycieli, uprzejmie przedstawiam następującą opinię.

System awansu zawodowego nauczycieli wpisuje się w szerszy kontekst reformy edukacji. Wprowadzenie ustawą z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 19, poz. 239 ze zm.) systemu awansu uruchomiło mechanizm motywujący nauczycieli do podwyższania kwalifikacji oraz doskonalenia zawodowego a także spowodowało znaczną podwyżkę płac. Zasady awansu zawodowego nauczycieli określają przepisy rozdziału 3a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 Nr 97, poz. 674 ze zm)

W latach 2000 – 2004 funkcjonowanie nowej koncepcji statusu zawodowego nauczycieli systematycznie monitorowano z punktu widzenia realizacji celów reformy oświaty, a wnioski wynikające z przeprowadzonych analiz znalazły odzwierciedlenie w dużej nowelizacji Karty Nauczyciela, dokonanej ustawą z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 179, poz. 1845).

Wprowadzono wówczas zmiany służące z jednej strony porządkowaniu systemu uprawnień nauczycielskich, z drugiej zaś – podnoszeniu jakości pracy szkoły i racjonalizacji wydatków publicznych na zadania oświatowe.

Do tego obszaru zaliczyć należy następujące działania:

- Nowelizacja ustawą z dnia 23 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy wprowadzającej reformę ustroju szkolnego, ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 111, poz. 1194) przepisów dotyczących awansu nauczycieli. Przepisy art. 21, 27 i 28 ww. ustawy wprowadziły regulacje prawne umożliwiające uzyskanie przez pewną grupę nauczycieli stopnia nauczyciela mianowanego bez konieczności odbywania stażu i zdawania egzaminu. Natomiast przepis art. 25 ustawy umożliwił zakończenie postępowań kwalifikacyjnych na stopnie specjalizacji zawodowej nauczycieli wszczętych przed dniem 6 kwietnia 2000 r.
- Nowelizacja rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 maja 2002 r., która wprowadziła szereg istotnych zmian w procedurach dotyczących awansu zawodowego nauczycieli. Zmiany te miały na celu odbiurokratyzowanie i usprawnienie systemu awansu zawodowego nauczycieli.
- Nowelizacja ustawą z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 179, poz. 1845), którą zmieniono bądź doprecyzowano przepisy budzące wątpliwości interpretacyjne. Zachowano wszystkie rozwiązania przesądzające o kwalifikacyjno – motywacyjnej roli system awansu zawodowego i jego powiązaniu z systemem wynagradzania. Zmiany merytoryczne obejmowały w szczególności:
  - 1) wydłużenie ścieżki awansu zawodowego;
  - 2) umożliwienie nauczycielowi mianowanemu ubiegającemu się o stopień nauczyciela dyplomowanego zaprezentowania swojego dorobku zawodowego komisji kwalifikacyjnej podczas rozmowy;
  - 3) rezygnacja z „sesyjności” prac komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych, jednocześnie ustalony został jednolity termin przeszerogowania płacowego nauczycieli w związku z uzyskaniem wyższego stopnia awansu zawodowego na początek kolejnego roku szkolnego lub kolejnego roku kalendarzowego;
  - 4) wzmocnienie roli kuratora oświaty w systemie awansu zawodowego nauczycieli;
  - 5) uproszczenie przepisów dotyczących „przerw” w stażu;

6) uchylenie przepisów, zgodnie z którymi nauczyciel kontraktowy był zobowiązany do uzyskania w okresie 4 lat pracy w szkole stopnia nauczyciela mianowanego, pod rygorem wygaśnięcia stosunku pracy;

7) zobowiązanie dyrektora szkoły do ustalenia oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu w terminie 21 dni od dnia przedłożenia przez niego sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego.

W ślad za tymi zmianami:

- W dniu 8 grudnia 2004 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. Nr 260 , poz. 2593), w którym zgodnie z delegacją ustawową zawartą w przepisach art. 9g ust. 10 ustawy – Karta Nauczyciela ustalono:

- 1) sposób odbywania stażu;
- 2) rodzaj dokumentacji załączanej do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego;
- 3) zakres wymagań do uzyskania poszczególnych stopni awansu zawodowego;
- 4) tryb działania komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych;
- 5) wzory zaświadczeń o uzyskaniu akceptacji lub zdaniu egzaminu oraz wzory aktów nadania stopni awansu zawodowego,

- uwzględniając potrzebę stopniowania i różnicowania wymagań stawianych nauczycielom na poszczególnych stopniach awansu zawodowego oraz potrzebę prawidłowego przeprowadzania postępowań kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych.

- Nowelizacja dokonana rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1580) zmieniającym rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli. Zmiany wprowadzone w rozporządzeniu w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli dotyczyły w szczególności:

- 1) dokumentacji załączanej przez nauczyciela do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego;
- 2) składu komisji kwalifikacyjnych lub egzaminacyjnych;
- 3) terminu usunięcia przez nauczyciela braków formalnych i skutków ich nieusunięcia;
- 4) dokumentacji przechowywanej przez organy nadające nauczycielom stopnie awansu zawodowego.

Istotą wprowadzonych zmian było ograniczenie liczby dokumentów załączanych przez nauczyciela do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego i egzaminacyjnego oraz wyraźne oddzielenie oceny dorobku zawodowego nauczyciela dokonywanej przez dyrektora szkoły od oceny spełniania przez nauczyciela wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia awansu zawodowego dokonywanej przez komisje kwalifikacyjne i komisje egzaminacyjne. Ponadto uchylony został przepis stanowiący, iż do wniosku o wszczęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego nauczyciele mogą załączyć również inną dokumentację świadczącą o ich osiągnięciach zawodowych. Powyższa zmiana spowodowała, iż nauczyciele nie mogą przedkładać szeregu zbędnych dokumentów i zaświadczeń (tzw. teczka), niemających znaczenia dla oceny spełniania wymagań warunkujących uzyskanie danego stopnia awansu zawodowego. Zredukowanie liczby dokumentów załączanych przez nauczyciela do wniosku o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego w niewątpliwy sposób przyczyniło się do odbiurokratyzowania systemu awansu zawodowego nauczycieli.

Należy ponadto podnieść, że praktyczne funkcjonowanie przepisów prawa w zakresie awansu zawodowego stało się przedmiotem zewnętrznej oceny. W okresie od 10 września 2007 r. do 21 stycznia 2008 r. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła bowiem szczegółową kontrolę funkcjonowania systemu awansu zawodowego nauczycieli. Celem kontroli była ocena realizacji ustawowych zadań przez właściwe organy administracji rządowej, samorządu terytorialnego i dyrektorów szkół. Kontrolą objęto okres 4 lat szkolnych: od 2003/2004 do 2006/2007. W wyniku kontroli Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła funkcjonowanie systemu awansu zawodowego nauczycieli oraz realizację zadań w tym zakresie przez skontrolowane jednostki, mimo stwierdzenia nieprawidłowości.

W przedstawionej *Informacji o wynikach kontroli funkcjonowania systemu awansu zawodowego nauczycieli (Warszawa, sierpień 2008 r.)* Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, iż „system awansu zawodowego nauczycieli spełnia najważniejsze cele, które wiązane były z jego wprowadzeniem w 2000 r., tj. motywowanie do podwyższania kwalifikacji oraz podwyższenie statusu zawodowego nauczycieli”. Równocześnie podkreśla, iż „w funkcjonowaniu systemu awansu zawodowego nauczycieli konieczne jest ściślejsze powiązanie z jakością pracy szkół i nauczycieli oraz wyeliminowanie nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku kontroli”.

W ocenie Ministra Edukacji Narodowej konieczne jest dalsze doskonalenie systemu awansu zawodowego w celu nadania mu charakteru bardziej motywującego, a także ściślejsze powiązanie z wynikami kształcenia i wychowania.

Pragnę poinformować Pana Marszałka, iż Minister Edukacji Narodowej zarządzeniem Nr 7 z dnia 23 marca 2010 r. powołał Zespół opiniodawczo – doradczy, którego zadaniem jest przygotowanie propozycji założeń dokumentu dotyczącego statusu zawodowego nauczycieli. W skład Zespołu powołani zostali przedstawiciele: środowisk samorządowych, strony rządowej - w tym poszczególnych ministrów prowadzących szkoły i placówki oświatowe, partnerów społecznych i związków zawodowych, środowisk oświatowych i naukowych, organizacji branżowych oraz parlamentarzystów. Zaproponowany skład Zespołu skupia przedstawicieli wszystkich podmiotów mających zdecydowany wpływ na tworzenie oraz realizację polityki oświatowej.

Zadaniem Zespołu jest m.in. wyrażenie poglądów odnośnie kierunkowych zmian w zakresie mechanizmów, które mają ułatwić i odbiurokratyzować obecny, dosyć skomplikowany system zatrudniania nauczycieli oraz wypełniania przez nich obowiązków zawodowych. Udoskonalenia wymaga także system awansu zawodowego nauczycieli. Przemodelowania (uproszczenia) wymaga również system wynagradzania nauczycieli, w sposób umożliwiający wyróżnianie nauczycieli o najwyższych kwalifikacjach, szczególnie zaangażowanych w wykonywanie powierzonych obowiązków zawodowych oraz zachęcający młodych ludzi do pracy w szkole. Dotychczas odbyły się dwa spotkania Zespołu. Pierwsze inaugurujące prace Zespołu, było zainicjowaniem dialogu z partnerami, dla których istotny jest status zawodowy nauczyciela. Natomiast drugie spotkanie dotyczyło zakresu podmiotowego i przedmiotowego dokumentu regulującego status zawodowy nauczycieli. Najbliższe spotkanie Zespołu, które odbędzie się w dniu 23 czerwca br., będzie dotyczyło systemu awansu zawodowego nauczycieli.

Przekazując Panu Marszałkowi powyższe wyjaśnienia uprzejmie proszę o ich przyjęcie.

L. Jaroń
w/z MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU
Lilla Jaroń
Lilla Jaroń